

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 221.509 van 26 november 2012
in de zaak A. 201.850/IX-7422**

In zake : Christian VAN ISTERDAEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sophie Beuselinck
kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Eenbeekstraat 66
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Justitie
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Emmanuel Jacobowitz
kantoor houdend te 1160 Brussel
Tedescolaan 7
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 26 september 2011, strekt tot de nietigverklaring van het koninklijk besluit van 21 juli 2011 waarbij aan Christian Van Isterdael ontslag wordt verleend uit zijn ambt van notaris ter standplaats Gent in zoverre dit besluit hem de eretitel van notaris niet toekent.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 216.809 van 12 december 2011 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoeker heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Walter Van Noten heeft een verslag opgesteld.

De verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2012.

Kamervoorzitter André Vandendriessche heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Emmanuel Jacobowitz, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Walter Van Noten heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De gegevens van de zaak zijn uiteengezet in het arrest nr. 216.809 van 12 december 2011 waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit werd verworpen.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

4. De verzoeker voert de schending aan van de formele motiveringsplicht “met inbegrip van het evenredigheidsbeginsel en de verplichting om de beschikbare rechtsmiddelen te vermelden”. Hij adstrueert het middel als volgt:

- Noch het bestreden koninklijk besluit van 21 juli 2011, noch de begeleidende brief van de FOD Justitie vermelden de redenen waarom de eretitel van notaris niet werd toegekend. Hierdoor miskent de overheid de formele motiveringsplicht die is voorgeschreven door de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: de formele motiveringswet).
- Doordat in het bestreden besluit geen motivering werd opgenomen, miskent de overheid het belang en het uitzonderlijk karakter van het bestreden besluit en schendt zij het evenredigheidsbeginsel. Uit het dossier blijkt bovendien dat de overheid het enige advies dat haar werd verstrekt, heeft gekopieerd en geen eigen beoordeling heeft doorgevoerd.
- Noch het koninklijk besluit van 21 juli 2011, noch de begeleidende brief van de FOD Justitie van 28 juli 2011 vermelden welke rechtsmiddelen tegen het bestreden besluit ter beschikking staan.

5. De verwerende partij antwoordt hetgeen volgt:

- Voor de motivering van een bestuurshandeling kan worden verwezen naar een voorbereidende handeling, wanneer het stuk waarnaar wordt verwezen aan de betrokkene ter kennis is gebracht, dit stuk zelf afdoende gemotiveerd is en de voorstellen of adviezen in het bestreden besluit worden bijgevalen. Het bestreden besluit verwijst naar het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen en deze verwijzing voldoet aan de drie voormelde

voorwaarden. Uit het verzoekschrift blijkt immers dat de verzoeker kennis heeft genomen van het advies voordat het beroep werd ingesteld. Het advies is zelf afdoende gemotiveerd, met name wordt gesteld dat het ongunstig is omdat de verzoeker een tuchtsanctie heeft opgelopen omdat hij zijn deontologische verplichtingen niet heeft nageleefd en deze motieven volstaan om het bestreden besluit te begrijpen. Ten slotte volstaat de verwijzing naar het advies om aan te nemen dat de Koning zich de motieven ervan eigen heeft gemaakt en is niet vereist dat in het bestreden besluit uitdrukkelijk wordt vermeld dat het advies wordt bijgevalen. De verwijzing naar het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen maakt dan ook dat voldaan is aan de formele motiveringsplicht.

- Het niet vermelden van de beroepsmogelijkheden in de brief van 28 juli 2011 tast de motivering van het bestreden besluit niet aan.

6. De verzoeker repliceert als volgt:

- Er is niet voldaan aan de voorwaarden om bij wijze van formele motivering van het bestreden besluit naar het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen te verwijzen. Vooreerst werd het advies niet samen met het bestreden besluit ter kennis gebracht. Bovendien is het advies zelf niet afdoende gemotiveerd aangezien het in hoofdzaak verwijst naar een vonnis dat reeds op het ogenblik dat het advies werd verstrekt, vernietigd was door een arrest van het hof van beroep en het advies uitdrukkelijk steunt op de opgelegde tuchtsanctie, eerder dan op de daadwerkelijke feiten. Ten slotte is ook aan de derde voorwaarde niet voldaan aangezien in het bestreden besluit geen melding wordt gemaakt van de inhoud van het advies.
- Door het niet vermelden van de beroepsmogelijkheden bewerkstelligt de verwerende partij een situatie waarbij geen beroep zou worden ingeleid tegen haar “onredelijke en ongemotiveerde beslissing”.

7. In zijn laatste memorie merkt de verzoeker nog het volgende op: De eerste voorwaarde vereist dat het advies ter kennis wordt gebracht samen met het bestreden besluit en de omstandigheid dat het advies voor het inleiden van het

annulatieberoep ter kennis is gebracht volstaat niet. Ook aan de tweede en de derde voorwaarde is niet voldaan. Het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen is immers niet afdoende gemotiveerd en er kan geen sprake zijn van het bijvallen van de argumenten uit het advies aangezien zelfs de strekking ervan niet wordt vermeld. De verzoeker benadrukt hierbij nog dat hij niet op de hoogte was van het bestaan en de inhoud van het bewuste advies en dat een gelijktijdige mededeling of een overname van de inhoud of minstens de strekking ervan in het bestreden besluit zich derhalve opdrong.

Beoordeling

8. Het verlenen van de titel van erenotar is geregeld door artikel 1 van het koninklijk besluit van 27 april 1908 tot instelling van het honorariaat voor de notarissen, dat luidt:

“(Elke) notaris ontslagnemer die, in zijn ambtsvervulling, zich verdienstelijk heeft gemaakt, kan door Ons gemachtigd worden tot het voeren van de titel van erenotar”.

De Koning beschikt over een discretionaire bevoegdheid. Zijn beslissing kan uitdrukkelijk zijn; zij kan ook besloten liggen in een ander besluit, zoals het besluit waarbij de betrokken notaris zijn ontslag verkrijgt.

Te dezen heeft de verwerende partij met het koninklijk besluit van 21 juli 2011 aan de verzoeker ontslag verleend. Het besluit bepaalt in het beschikkend gedeelte niet uitdrukkelijk dat de titel van erenotar aan de verzoeker geweigerd wordt, maar in de aanhef wordt wel verwezen naar de gemotiveerde adviezen die het bestuur heeft ingewonnen “met betrekking tot het verlenen van de eretitel van het ambt van notaris aan betrokkene”. Uit de samenlezing van die overweging met het beschikkend gedeelte -in de mate daar niets wordt gezegd over de eretitel en hij dus wordt geweigerd- blijkt onmiskenbaar dat de verwerende partij expliciet standpunt ingenomen heeft over de problematiek. Dergelijke beslissing is onderworpen aan de wet van 29 juli 1991.

9. De formele motiveringsplicht impliceert dat de motieven uit de beslissing zelf moeten blijken. Wel kan worden aangenomen dat aan de doelstelling van de formele motiveringsplicht is voldaan, indien de betrokkene desgevallend langs een andere weg kennis heeft gekregen van de motieven waarop de beslissing is gesteund. Dit kan doordat de beslissing verwijst naar andere stukken. Dergelijke motivering door verwijzing dient echter aan bepaalde voorwaarden te voldoen. Vooreerst moet de inhoud van de stukken waarnaar wordt verwezen, aan de betrokkene ter kennis zijn gebracht. Bovendien moeten de desbetreffende stukken zelf afdoende gemotiveerd zijn en mogen ze niet strijdig zijn met het besluit dat genomen wordt. Ten slotte dienen de stukken in de uiteindelijke beslissing te worden bijgevalen door de beslissende overheid.

10. Te dezen wordt in de aanhef van het koninklijk besluit van 21 juli 2011 verwezen naar “de gemotiveerde adviezen die werden uitgebracht door de Kamer van Notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen en door de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Gent”. Beide adviezen werden voor het instellen van het hoger beroep aan de verzoeker ter kennis gebracht. De verzoeker had derhalve voor het instellen van het hoger beroep kennis van de motieven van de bestreden beslissing en het is dan ook zonder belang dat die adviezen niet samen met de bestreden beslissing aan de verzoeker werden betekend.

11. De vraag of het ongunstig advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen, waarbij de procureur des Konings te Gent zich heeft aangesloten, afdoende gemotiveerd is, wordt besproken onder het tweede middel. Dat de verwerende partij “geen eigen beoordeling heeft doorgevoerd”, is onjuist, aangezien uit de verwijzing naar die adviezen duidelijk blijkt dat de overheid die adviezen en de erin opgenomen motieven tot de hare heeft gemaakt. Een uitdrukkelijke verklaring dat die motieven worden bijgevalen is daarvoor niet nodig.

12. Overeenkomstig artikel 19, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vangt de beroepstermijn slechts aan indien de betekening van de akte of van de beslissing met individuele strekking de beroepsmogelijkheid, de vormvoorschriften en termijn vermeldt. Indien daar niet aan voldaan wordt, begint de beroepstermijn maar te lopen vier maanden nadat de betrokkene in kennis werd gesteld van de beslissing. Het ontbreken van die vermelding bij de betekening van de bestreden beslissing tast echter de wettigheid van die beslissing niet aan.

13. Het middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

14. De verzoeker voert de schending aan van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het proportionaliteitsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en de formele motiveringsverplichting. Hij adstrueert het middel als volgt:

- Uit het administratief dossier blijkt dat de beslissing om hem de eretitel van notaris niet toe te kennen alleen gebaseerd is op het advies van de voorzitter van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen. Dit advies is evenwel niet objectief, aangezien erin bijna uitsluitend melding wordt gemaakt van het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg waardoor hem een schorsing van één jaar werd opgelegd en slechts terloops wordt vermeld dat dit vonnis, dat door het hof van beroep als onredelijk en disproportioneel werd afgedaan, werd vernietigd. Uiteindelijk werd hem slechts een blaam opgelegd en het is door toedoen van de kamer van notarissen zelf dat de zaak zo uit de hand gelopen is. Er werd immers onmiddellijk een gerechtelijke procedure opgestart terwijl de zaak intern kon worden afgehandeld, aangezien de blaam een tuchtstraf is die door de kamer van notarissen zelf kan worden opgelegd.

- Het advies van de voorzitter van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen is bovendien misleidend, aangezien in het advies niet wordt vermeld dat aan de verzoeker geen andere tuchtstraffen werden opgelegd.
- Het is onredelijk en buiten iedere verhouding om omwille van één tuchtprocedure die werd besloten met een blaam, de titel van erenotariss te weigeren. Hierdoor wordt immers de rest van verzoekers lange carrière genegeerd. Ook wordt het niet toekennen van de eretitel in de praktijk beschouwd als een ernstige tuchtsanctie. Het is immers gebruikelijk om een ontslagnemend notaris de eretitel te verlenen.

15. De verwerende partij antwoordt daarop:

- Het advies werd niet verstrekt door de voorzitter van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen maar unaniem door de provinciale kamer.
- De Koning beschikt bij het toekennen van de titel van erenotariss over een ruime beoordelingsbevoegdheid en de Raad van State kan pas tot een schending van het redelijkheidsbeginsel besluiten indien het onbegrijpelijk is hoe de overheid tot haar beslissing is kunnen komen.
- Het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen is wel degelijk objectief. De omstandigheid dat de bij vonnis van de rechtbank van eerste aanleg opgelegde schorsing van één jaar door het hof van beroep werd herleid tot een blaam neemt immers niet weg dat het hof van beroep heeft bevestigd dat de feiten werden gepleegd; de kamer van notarissen kon dus wel degelijk steunen op de feiten die de verzoeker heeft begaan. Verzoekers stelling dat de provinciale kamer de zaak zelf had kunnen afhandelen kan evenmin worden bijgevalen. De vordering van de syndicus strekte er immers toe dat een schorsing van één jaar zou worden opgelegd en in dat geval kan de provinciale kamer zelf de zaak niet afhandelen. Dat het hof van beroep de straf uiteindelijk heeft herleid tot een blaam doet daar geen afbreuk aan.
- In het advies wordt geenszins gesuggereerd dat er in het verleden andere tuchtsancties werden opgelegd. Het ongunstig advies steunt uitsluitend op de door de verzoeker begane feiten.

- Het weigeren van de eretitel is niet zo uitzonderlijk als de verzoeker beweert. In 2011 werd slechts aan 21 van de 25 ontslagnemende notarissen de eretitel toegekend. De titel van erenotar is een onderscheiding die kan worden toegekend aan notarissen die zich gedurende hun carrière verdienstelijk hebben gemaakt. Uit het arrest van het hof van beroep blijkt dat de verzoeker gedurende acht jaar en ondanks vijf vonnissen waarbij hij veroordeeld werd, heeft nagelaten een afrekening op te stellen. Het is dan ook niet kennelijk onredelijk dat zowel de kamer van notarissen als de procureur des Konings een negatief advies hebben gegeven.

16. De verzoeker repliceert in zijn memorie van wederantwoord:

- De verwerende partij moet haar discretionaire bevoegdheid met omzichtigheid uitoefenen en alle argumenten voor en tegen afwegen. Bij het nemen van de bestreden beslissing werd evenwel enkel rekening gehouden met de enige tuchtzaak die tegen hem werd gevoerd en er werd geen rekening mee gehouden dat hij zich in zijn meer dan dertigjarige carrière verdienstelijk heeft gemaakt.
- Het disproportioneel karakter van de bestreden beslissing komt nog meer tot uiting door de bijzondere nadruk die gelegd wordt op de burgerlijke procedure en de veroordelingen die hij daarbij zou hebben opgelopen. De verwerende partij laat hierbij evenwel na te vermelden dat de burgerlijke procedure nog loopt en dat hij wel degelijk rekening en verantwoording heeft afgelegd.
- Dat de syndicus de gevorderde strafmaat bepaalt, belet niet dat de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen verantwoordelijk gehouden moet worden voor het ontsporen van de tuchtprocedure. De syndicus maakt immers deel uit van die kamer.
- Het advies van de voorzitter van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen is wel degelijk louter gebaseerd op de opgelegde straf en niet op de feiten van de tuchtprocedure.
- Ten onrechte betwist de verwerende partij het hoogst uitzonderlijk karakter van de beslissing om geen eretitel toe te kennen en ze baseert zich desbetreffend op verkeerde statistieken.

17. In zijn laatste memorie beklemtont de verzoeker nog het volgende:

- Het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen verwijst bijna uitsluitend naar het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg en citeert eruit, terwijl niet geciteerd wordt uit het arrest van het hof van beroep dat het voormelde vonnis als onredelijk en disproportioneel heeft bestempeld en vernietigd. Hiermee maakt de kamer van notarissen zich schuldig aan sfeerschepperij waardoor geenszins een degelijk gemotiveerd advies kon worden verstrekt.
- Door de eretitel niet toe te kennen, wordt het tegenovergestelde bereikt van wat het hof van beroep in zijn arrest passend achtte, met name dat de zaak weinig ruchtbaarheid zou krijgen. Met het bestreden besluit wordt de verzoeker immers publiekelijk nogmaals gestraft en hiermee overdrijft de verwerende partij de ernst van de zaak die daardoor proporties aanneemt die ze in werkelijkheid niet heeft.
- De verwerende partij heeft haar bevoegdheid op manifest onbehoorlijke wijze uitgeoefend door het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen over te nemen, zonder zich vragen te stellen of verder onderzoek te voeren.

Beoordeling

18. Op grond van artikel 1 van het koninklijk besluit van 27 april 1908 tot instelling van het honorariaat voor de notarissen kan elke ontslagnemende notaris die zich in zijn ambtsvervulling verdienstelijk heeft gemaakt door de Koning gemachtigd worden tot het voeren van de titel van erenotaris.

19. De redenen waarom aan de verzoeker de eretitel van zijn ambt werd geweigerd, zijn uiteengezet in het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen. Uit het uittreksel van het verslag van de vergadering van 16 juni 2011 blijkt dat de provinciale kamer het voorstel van de verslaggever om de eretitel niet toe te kennen unaniem heeft goedgekeurd. De verzoeker stelt

derhalve verkeerdelijk dat het advies gegeven werd door de voorzitter van de provinciale kamer.

20. Volgens de verzoeker is het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen “niet objectief”, omdat daarin “bijna uitsluitend” melding zou zijn gemaakt van het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Gent waardoor hem een schorsing van één jaar wordt opgelegd en slechts “terloops” melding zou worden gemaakt van het arrest van het hof van beroep waarbij de tuchtstraf tot een blaam werd herleid.

De door de verzoeker bekritiseerde passus uit het advies van de provinciale kamer luidt als volgt:

“Bij vonnis van 1 maart 2011 heeft de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent notaris Christian Van Isterdael een schorsing opgelegd uit zijn ambt van één jaar met verbod om zijn beroep uit te oefenen. Dit vonnis was het gevolg van een vordering van de syndicus van de Kamer van notarissen van Oost-Vlaanderen nadat in een burgerlijke procedure tussen de consoorten (D. K.) en notaris Christian Van Isterdael, de Rechtbank van 1ste aanleg te Gent bij vonnis van 25 maart 2009 vastgesteld had dat de op vraag van de consoorten (D. K.) door notaris Van Isterdael verstrekte afrekening totaal ondoorzichtig was en dat ‘verweerder tot op vandaag (letterlijke tekst van het vonnis) onverschoonbaar nalatig is bij het doen van rekening en verantwoording’.

Notaris Van Isterdael heeft tegen dit vonnis beroep aangetekend.

Bij arrest van de Eerste Kamer van het Hof van Beroep te Gent van 28 april 2011 werd vastgesteld dat notaris Van Isterdael zijn deontologische verplichtingen niet heeft nageleefd maar dat er geen grond was tot het opleggen van een hogere tuchtstraf. Het Hof heeft notaris Van Isterdael een blaam opgelegd”.

De verzoeker beweert ten onrechte dat in het advies van de provinciale kamer “bijna uitsluitend” melding wordt gemaakt van het vonnis van 1 maart 2011 van de rechtbank van eerste aanleg te Gent waardoor de verzoeker voor één jaar geschorst werd. Er wordt daarentegen ook geciteerd uit het vonnis van dezelfde rechtbank van 25 maart 2009 waarin werd vastgesteld dat “verweerder tot op vandaag (...) onverschoonbaar nalatig is bij het doen van rekening en verantwoording”. Dit citaat komt ook voor in het arrest van het hof van beroep te Gent van 28 april 2011, dat niet als een “terloopse” vermelding wordt

opgenomen, maar als het eindpunt van het tegen de verzoeker gevoerde rechtsgeding.

Het is juist dat het hof van beroep de tuchtstraf die door de rechtbank was opgelegd als “onredelijk” en “disproportioneel” heeft beoordeeld. Dit doet echter niets af aan het feit dat het hof bevestigd heeft dat de verzoeker zijn deontologische verplichtingen niet heeft nageleefd, waar het overweegt:

“Het in de hiervoor geschetste omstandigheden vastgesteld gebrek aan medewerking en het getalm van appellant om rekening en verantwoording af te leggen, en aldus de rechterlijke beslissingen desbetreffend uit te voeren, maakt een inbreuk uit op zijn deontologische verplichtingen. Enerzijds geeft deze houding blijk van een verzuim aan zijn plichten als notaris en anderzijds doet dit afbreuk aan de waardigheid van het notariaat, in de zin van artikel 95 OWN. Ondanks het feit dat er aan de zaak (terecht) weinig of geen ruchtbaarheid is gegeven, is een dergelijke houding van aard het vertrouwen van het publiek in de instelling van het notariaat aan te tasten.

Een tuchtsanctie is in deze omstandigheden gepast en verantwoord”.

21. Anders dan de verzoeker aanvoert, wordt in het advies van de provinciale kamer niet gesuggereerd dat aan de verzoeker ook nog andere tuchtstraffen werden opgelegd. De provinciale kamer was echter van mening dat, gezien de tuchtstraf die aan de verzoeker werd opgelegd, niet gezegd kan worden dat de verzoeker zich verdienstelijk heeft gemaakt in de uitoefening van zijn beroep. De provinciale kamer voegt daaraan toe dat het ten aanzien van de buitenwereld belangrijk is dat de eretitel niet lichtzinnig wordt toegekend en de eretitel zijn maatschappelijke relevantie dient te behouden.

22. De Raad van State kan zich ter zake niet in de plaats stellen van de bevoegde overheid. Enkel wanneer de beslissing in manifeste wanverhouding staat tot de feiten of wanneer de bevoegde overheid kennelijk de grenzen van haar discretionaire bevoegdheid heeft overschreden, kan er sprake zijn van schending van het redelijkheidsbeginsel en het proportionaliteitsbeginsel. Dit is in casu niet het geval: er kan aan de provinciale kamer geen kennelijk onredelijk oordeel verweten worden, rekening houdend enerzijds met de vaststaande feiten en anderzijds met het vertrouwen dat in het notariaat moet kunnen worden gesteld.

Voor wat de schending van de formele motiveringsverplichting betreft, wordt verwezen naar de verantwoording van het eerste middel.

De verwerende partij heeft dan ook, op grond van het ongunstig advies van de provinciale kamer, wettig kunnen beslissen om de verzoeker de eretitel van zijn ambt niet toe te kennen.

23. Het middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

24. De verzoeker voert de schending aan van de hoorplicht en de zorgvuldigheidsplicht als algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Hij adstrueert het middel als volgt:

- De FOD Justitie had uit het advies van de kamer van notarissen moeten afleiden dat het onvolledig was en dat de aangehaalde feiten, gelet op de omstandigheid dat de veroordeling tot één jaar schorsing werd herleid tot een eenvoudige blaam, nadere uitleg behoeften. De FOD Justitie had dan ook hetzij de verzoeker, hetzij de voorzitter van de kamer van notarissen om uitleg moeten vragen. Vermits het bestreden besluit met individuele strekking hem een ernstig nadeel berokkent - de verzoeker dreigt in een zeer negatief daglicht te komen en het voorwerp te worden van verdachtmaking en achterklap en hij wordt uitgesloten van een aantal activiteiten die voorbehouden zijn aan erenotarissen - en gebaseerd is op zijn persoonlijk gedrag - het bestreden besluit steunt immers op de hem opgelegde blaam - is de hoorplicht van toepassing en diende hij in de gelegenheid gesteld te worden om zijn standpunt toe te lichten alvorens het bestreden besluit werd genomen, maar zulks is te dezen niet gebeurd. De uitzondering dat het hoorrecht niet geldt bij de toekenning van een aangevraagd voordeel is in casu niet van toepassing aangezien de toekenning van de eretitel

geen aanvraag vereist, maar het gevolg is van een procedure die door de FOD Justitie automatisch wordt opgestart.

- Indien de hoorplicht niet van toepassing zou zijn had de verwerende partij de nodige zorgvuldigheid aan de dag moeten leggen en een nader onderzoek moeten instellen, aangezien een dertigjarige loopbaan niet kan worden beoordeeld op basis van één enkele tuchtprocedure. Concreet had de FOD Justitie de kamer van notarissen moeten vragen of de verzoeker ooit het voorwerp uitmaakte van andere tuchtprocedures of -maatregelen, nu het advies van de provinciale kamer - dat immers als voornaamste doel heeft zulks na te gaan - niet op die vraag ingaat maar enkel verwijst naar de tegen de verzoeker gevoerde gerechtelijke procedure. Tevens had de FOD Justitie naar aanleiding van het advies van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen tot de vaststelling moeten komen dat hij onvoldoende kennis had van de carrière van de verzoeker en van de procedure die tot de blaam heeft geleid en hij diende dan ook bij de verzoeker te informeren naar zijn versie van de feiten en het arrest van het hof van beroep op te vragen.

25. De verwerende partij antwoordt op het middel als volgt:

- De hoorplicht is te dezen niet van toepassing, aangezien de weigering van de titel van erenotariss geen nadeel toebrengt maar uitsluitend impliceert dat een voordeel niet wordt toegekend. Er bestaat geen plicht om een persoon te horen aan wie een bepaald voordeel niet wordt verleend en bovendien heeft de verzoeker nooit laten blijken dat hij het voordeel wenste te krijgen. Dat de eretitel niet kan worden aangevraagd doet aan deze vaststelling geen afbreuk.
- Het zorgvuldigheidsbeginsel is niet geschonden aangezien op basis van de adviezen van de kamer van notarissen en de procureur des Konings kon worden geoordeeld dat de vaststaande feiten ten laste van de verzoeker voldoende zwaarwichtig waren om hem de titel van erenotariss te ontfeggen. Noch de visie van de verzoeker, noch een verslag van de provinciale kamer van notarissen over de carrière van de verzoeker konden van aard zijn die vaststelling te verzachten.

26. In zijn memorie van wederantwoord repliceert de verzoeker als volgt:

- Uit het arrest nr. 170.882 van 7 mei 2007 inzake Ryckaert blijkt dat het weigeren van de titel van erenotariss aan de betrokkene een ernstig moreel nadeel toebrengt en hieruit kan worden afgeleid dat de hoorplicht wel van toepassing is. Door de verzoeker niet te horen heeft de verwerende partij geen kennis kunnen nemen van de redenen waarom hij wel verdienstelijk is geweest.
- Het zorgvuldigheidsbeginsel is geschonden doordat de feiten niet verder werden onderzocht en niet werd nagegaan in hoeverre hieromtrent nog procedures lopen.

27. In zijn laatste memorie voegt de verzoeker nog het volgende aan zijn argumentatie toe:

- Het toekennen van de eretitel houdt geen voordeel in want de procedure voor het toekennen is een automatisme en de toekenning gebeurt nagenoeg altijd. Het weigeren van de eretitel impliceert wel een ernstig moreel nadeel en de hoorplicht is dus wel degelijk van toepassing.
- De verwerende partij ontving een advies dat meer uitleg en achtergrond behoefde, maar zij heeft dienaangaande zelf geen onderzoek gevoerd en evenmin informatie bij de verzoeker ingewonnen, doch een beslissing genomen waarvan zij wist welk ernstig nadeel deze hem zou berokkenen en aldus de op haar rustende zorgvuldigheidsplicht geschonden.

Beoordeling

28. De hoorplicht houdt in dat tegen niemand een ernstige maatregel kan worden getroffen, die gegrond is op zijn persoonlijk gedrag en die van aard is om zijn belangen zwaar aan te tasten, zonder dat hem de gelegenheid wordt geboden om zijn standpunt op nuttige wijze te doen kennen.

Behoudens uitdrukkelijk voorschrift, bestaat de hoorplicht niet ten aanzien van overheidshandelingen waardoor geen eigenlijk nadeel wordt

toegebracht of waardoor de ambtelijke situatie van de betrokkene niet in ongunstige zin wordt gewijzigd; ook niet wanneer de overheid op één of andere wijze de verwachting om een voordeel te verlenen niet waarmaakt, zoals bij het toekennen van de eretitel van een ambt. De omstandigheid dat de weigering tot het toekennen van een eretitel mogelijk de betrokkene moreel kan belasten, doet geen afbreuk aan de vaststelling dat het niet-toekennen van de eretitel de weigering van een voordeel betreft, zodat de hoorplicht niet geldt.

29. De zorgvuldigheidsplicht bij de feitenvinding vereist dat het bestuur slechts na een behoorlijk onderzoek van de zaak en met kennis van alle relevante gegevens een beslissing mag nemen.

De verwerende partij kon op grond van de adviezen van de kamer van notarissen van de provincie Oost-Vlaanderen en de procureur des Konings te Gent in redelijkheid beslissen om aan de verzoeker de titel van erenotariss niet toe te kennen. Er moest bijgevolg geen verder onderzoek in verband met diens loopbaan worden gevoerd, zodat de zorgvuldigheidsplicht niet werd geschonden.

30. Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoeker wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 26 november 2012, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

André Vandendriessche